

ความสัมพันธ์ระหว่างการให้เหตุผลทางจริยธรรมในการปฏิบัติการพยาบาล
ค่านิยมทางวิชาชีพและภูมิหลัง กับพฤติกรรมจริยธรรม
ในการปฏิบัติการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาล
สังกัดกรุงเทพมหานคร

นางสาวนันทนา เมฆประสาท

ศูนย์วิทยพัชร์พยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชา คณะกรรมการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2535

ISBN 974-581-223-4

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

018045

I 15148889

THE RELATIONSHIPS BETWEEN MORAL REASONING IN NURSING PRACTICE,
PROFESSIONAL VALUE, PERSONAL BACKGROUND AND
MORAL BEHAVIOR IN NURSING PRACTICE
OF PROFESSIONAL NURSES IN HOSPITALS
BANGKOK METROPOLITAN ADMINISTRATION

Miss Nuntana Mesprasart

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Education

Nursing Administration Program

Graduate School

Chulalongkorn University

1992

ISBN 974-581-223-4

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความสัมพันธ์ระหว่างการให้เหตุผลทางจริยธรรมในการปฏิบัติการ
พยาบาลค่านิยมทางวิชาชีพ และภูมิหลังกับพฤติกรรมจริยธรรมใน
การปฏิบัติการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพ ในโรงพยาบาล
สังกัดกรุงเทพมหานคร

โดย นางสาวนันทนา เมฆประสาธ
ภาควิชา คณะกรรมการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต
 สาขาการบริหารการพยาบาล
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.พวงรัตน์ บุญญาบุรุษ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาโท สาขาบริหารการพยาบาล

ผ รักษะ
(.....) คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรภักย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

Dr. P.
(.....) ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ สมคิด รักษาสัตย์)

ผ รักษะ
(.....) กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.พวงรัตน์ บุญญาบุรุษ)

Dr. P.
(.....) กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.พรเทพย์ ศิริวรรณบุษย์)

Dr. P.
(.....) กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทวิวัฒน์ ปิตยานนท์)

นันทนา เมฆประสาท : ความสัมพันธ์ระหว่างการให้เหตุผลทางจริยธรรมในการปฏิบัติการพยาบาล ค่านิยมทางวิชาชีพ และภูมิหลัง กับพฤติกรรมจริยธรรมในการปฏิบัติการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพ ในโรงพยาบาล สังกัดกรุงเทพมหานคร (THE RELATIONSHIPS BETWEEN MORAL REASONING IN NURSING PRACTICE, PROFESSIONAL VALUE, PERSONAL BACKGROUND AND MORAL BEHAVIOR IN NURSING PRACTICE OF PROFESSIONAL NURSES IN HOSPITALS, BANGKOK METROPOLITAN ADMINISTRATION) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.พวงรัตน์ บุญญานุรักษ์, 136 หน้า. ISBN 974-581-223-4

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการให้เหตุผลทางจริยธรรม ค่านิยม และภูมิหลังกับพฤติกรรมจริยธรรมในการปฏิบัติการพยาบาล ของพยาบาลวิชาชีพ และ เพื่อศึกษาตัวแปรที่สามารถทำนายพฤติกรรมจริยธรรมในการปฏิบัติการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพ กลุ่มตัวอย่างประชากร คือ พยาบาลวิชาชีพ ซึ่งปฏิบัติการพยาบาลต่อผู้ป่วยโดยตรง ในตำแหน่งพยาบาลประจำการ ในโรงพยาบาล สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 4 แห่ง ได้แก่ วิทยาลัยพยาบาล โรงพยาบาลกลาง โรงพยาบาลตากสินและโรงพยาบาลเจริญกรุงประชารักษ์ โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายตามสัดส่วนของพยาบาลวิชาชีพในแต่ละลักษณะหอผู้ป่วย เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา เป็นแบบสอบถามการให้เหตุผลทางจริยธรรม ค่านิยมทางวิชาชีพ และพฤติกรรมจริยธรรมในการปฏิบัติการพยาบาล ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น 2 ชุด คือ แบบสอบถามการให้เหตุผลทางจริยธรรมในการปฏิบัติ การพยาบาลและแบบสอบถามพฤติกรรมจริยธรรมในการปฏิบัติการพยาบาล โดยมีความตรงตามเนื้อหา โดยการตัดสินจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 10 ท่าน และมีค่าความเชื่อมั่นในการวัดของเครื่องมือทั้ง 3 ชุด เท่ากับ .65 .73 และ .72 ผลการวิจัยพบว่า

1. การให้เหตุผลทางจริยธรรม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ เหนือกฎเกณฑ์ ค่านิยมทางวิชาชีพอยู่ในระดับสูง และพฤติกรรมจริยธรรมในการปฏิบัติการพยาบาลอยู่ในระดับปานกลาง
 2. ค่านิยมทางวิชาชีพและระยะเวลาในการปฏิบัติการพยาบาล มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมในการปฏิบัติการพยาบาล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างการให้เหตุผลทางจริยธรรมกับพฤติกรรมจริยธรรมในการปฏิบัติการพยาบาล
 3. ตัวแปรที่สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมในการปฏิบัติการพยาบาล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ค่านิยมทางวิชาชีพ และระยะเวลาในการปฏิบัติการพยาบาล ซึ่งสามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมจริยธรรมในการปฏิบัติการพยาบาล ได้ร้อยละ 10.8 ($R^2 = .1081$)
- และสำหรับตัวแปรการให้เหตุผลทางจริยธรรมในการปฏิบัติการพยาบาล และหอผู้ป่วยที่ปฏิบัติงานพบว่า ไม่สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมจริยธรรมในการปฏิบัติการพยาบาลได้

ภาควิชา คณะกรรมการบริหารหลักสูตรครูศาสตรมหาบัณฑิตลายมือชื่อผู้รับผิดชอบ
 สาขาวิชาภาควิชาบริหารการพยาบาล..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
 ปีการศึกษา 2534 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

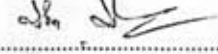
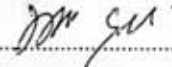
C044045 : MAJOR NURSING ADMINISTRATION

KEY WORD : MORAL REASONING/MORAL BEHAVIOR IN NURSING PRACTICE

NUNTANA MESPRASART : THE RELATIONSHIPS BETWEEN MORAL REASONING IN NURSING PRACTICE, PROFESSIONAL VALUE, PERSONAL BACKGROUND AND MORAL BEHAVIOR IN NURSING PRACTICE OF PROFESSIONAL NURSES IN HOSPITALS, BANGKOK METROPOLITAN ADMINISTRATION. THESIS ADVISOR : ASSOC. PROF. PAUNGRAT BOONYANURAR, Ed.D., 136 PP. ISBN 974-581-223-4

The purposes of this research were to study the relationships between moral reasoning in nursing practice, professional value, personal background and moral behavior in nursing practice, and to search for the variables which would be able to predict the moral behavior of the professional nurses. The sample was 339 professional nurses who have been rendering direct nursing care for the patients in Bangkok Metropolitan Administration Hospitals, which were Vajira Hospital, Central Hospital, Taksin Hospital and Charoenkroong-pracharak Hospital. The sample was selected by proportional method which classified by the patient wards. The instruments were questionnaires which two of them developed by the researcher there were moral reasoning and moral behavior in nursing practice. Three instruments were validated and tested the reliability which were .65 .73 and .72. The results of this study were as follows :

1. The means of moral reasoning in nursing practice was at postconventional level, professional value and moral behavior in nursing practice were at the high and moderate level respectively.
2. Professional value and work experience positively related to moral behavior in nursing practice at the .05 significant level. And there was no relationships between the moral reasoning and moral behavior in nursing practice.
3. Professional value and work experience contributed to effective predictions of moral behavior. These predictions accounted for 10.81 percents at the .05 significant level. However moral reasoning and the patient wards can not predict the moral behavior in nursing practice.

ภาควิชา	คณะกรรมการบริหารหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต	ลายมือชื่ออธิบดี	
สาขาวิชา	การบริหารการพยาบาล	ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา	
ปีการศึกษา	2534	ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ก็ด้วยความช่วยเหลือจาก รองศาสตราจารย์ ดร.พรเทพพิทย์ ศิริวิรรณบุษย์ รองศาสตราจารย์ ดร.จินตนา ยูนิพันธุ์ รองศาสตราจารย์ ดร.สิวลี ศิริไธ และ อาจารย์ลออ หุตางกูร โดยเฉพาะอย่างยิ่ง รองศาสตราจารย์ ดร.พวงรัตน์ บุญญานุรักษ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ท่านได้กรุณาสละเวลาให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็น ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์ต่องานวิจัยอย่างใกล้ชิด ซึ่งผู้วิจัย รู้สึกซาบซึ้ง เป็นอย่างยิ่งและกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่ได้สละเวลาในการตรวจสอบและ ให้คำแนะนำในการสร้างเครื่องมือการวิจัยจนเป็นที่เรียบร้อย ขอขอบพระคุณพยาบาลวิชาชีพ ผู้ซึ่งสละเวลาในการตอบแบบสำรวจได้ครบถ้วนตามเป้าหมาย ขอขอบพระคุณเพื่อน ๆ และ เจ้าหน้าที่กองวิชาการ สำนักการแพทย์ทุกคน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง นพ.ประวิทย์ ภัทรวิชา และคุณจิตวีรรณชาติบุญเกิด ที่ได้ให้ความช่วยเหลือตลอดจนเป็นกำลังใจตลอดระยะเวลา ดำเนินการวิจัยเป็นต้นมา

ท้ายที่สุดคงจะไม่มีใครความสำเร็จครั้งนี้ได้ถ้าปราศจากพระคุณของแม่ คุณเดือนใจ ผู้ซึ่ง ได้ให้ความรัก เมตตา มาแต่ต้น และเฝ้าคอยเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด ซึ่งผู้วิจัยจะ จารึกพระคุณของท่านไว้ตลอดไป

นันทนา เมฆประสาท

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฅ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
สมมติฐานการวิจัย.....	5
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	6
ขอบเขตการวิจัย.....	6
คำจำกัดความ.....	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
จริยธรรม.....	11
ลักษณะและพัฒนาการทางจริยธรรม.....	12
แนวการพิจารณาจริยธรรม.....	13
จริยธรรมวิชาชีพกับการปฏิบัติการพยาบาล.....	14
จริยธรรมในการปฏิบัติการพยาบาล.....	16
หน้าที่และความรับผิดชอบในการปฏิบัติการพยาบาล.....	26
สิทธิมนุษยชน.....	29
การศึกษาการให้เหตุผลทางจริยธรรมในการปฏิบัติการพยาบาล..	32
ค่านิยมทางวิชาชีพ.....	36
การศึกษาพฤติกรรมจริยธรรมในการปฏิบัติการพยาบาล.....	38

	หน้า
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	42
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	42
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	43
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	49
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	50
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	51
5 สรุปและอภิปรายผลการวิจัย.....	86
บรรณานุกรม.....	101
ภาคผนวก.....	106

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่

หน้า

1.	ขนาดประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามโรงพยาบาลและหอผู้ป่วย ที่ปฏิบัติงาน.....	43
2.	แสดงจำนวนข้อคำถามของแบบสำรวจการให้เหตุผลทางจริยธรรมใน การปฏิบัติการพยาบาลและพฤติกรรมจริยธรรมในการปฏิบัติการ พยาบาลในการทำความตรงตามเนื้อหา.....	46
3.	สถานภาพของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามหอผู้ป่วยที่ปฏิบัติงาน ระยะเวลาในการปฏิบัติการพยาบาล.....	52
4.	ค่ามัธยฐานเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการให้เหตุผลทาง จริยธรรมในการปฏิบัติการพยาบาลจำแนกตามหอผู้ป่วยที่ปฏิบัติงาน โดยภาพรวมและแจกแจงรายข้อ.....	53
5.	มัธยฐานเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการให้เหตุผลทางจริยธรรม ในการปฏิบัติการพยาบาล จำแนกตามระยะเวลาในการปฏิบัติ การพยาบาล โดยภาพรวมและแจกแจงรายข้อ.....	56
6.	จำนวนและร้อยละของการให้เหตุผลทางจริยธรรมแต่ละระดับ จำแนกตามหอผู้ป่วยที่ปฏิบัติงาน.....	58
7.	ค่ามัธยฐานเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของค่านิยมทางวิชาชีพ โดยภาพรวม และจำแนกเป็นรายข้อเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ย มัธยฐานเลขคณิต.....	59
8.	ค่ามัธยฐานเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมจริยธรรม ในการปฏิบัติการพยาบาลโดยภาพรวมและจำแนกเป็นรายข้อ.....	63
9.	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของค่าเฉลี่ยการให้เหตุผล ทางจริยธรรมในการปฏิบัติการพยาบาล ค่านิยมทางวิชาชีพ และ พฤติกรรมจริยธรรมในการปฏิบัติการพยาบาลจำแนกตามหอผู้ป่วยที่ ปฏิบัติการพยาบาล.....	70

ตารางที่

หน้า

10. ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของค่าเฉลี่ยการให้เหตุผลทางจริยธรรมในการปฏิบัติการพยาบาล คำนิยมทางวิชาชีพ และพฤติกรรมจริยธรรมในการปฏิบัติการพยาบาลจำแนกตามระยะเวลาในการปฏิบัติการพยาบาล..... 71
11. ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของค่าเฉลี่ยพฤติกรรมจริยธรรมในการปฏิบัติการพยาบาลจำแนกตามการให้เหตุผลทางจริยธรรม..... 72
12. ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของค่าเฉลี่ยพฤติกรรมจริยธรรมในการปฏิบัติการพยาบาลจำแนกตามค่านิยมทางวิชาชีพ.. 73
13. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการให้เหตุผลทางจริยธรรม คำนิยมทางวิชาชีพ ระยะเวลาในการปฏิบัติการพยาบาลและกับพฤติกรรมจริยธรรมในการปฏิบัติการพยาบาล..... 74
14. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ทุกคู่ระหว่างการให้เหตุผลทางจริยธรรมในการปฏิบัติการพยาบาล คำนิยมทางวิชาชีพ และระยะเวลาในการปฏิบัติการพยาบาลกับพฤติกรรมจริยธรรมในการปฏิบัติการพยาบาล จำแนกเป็นรายด้าน..... 75
15. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ทุกคู่ สัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวทำนายพฤติกรรมจริยธรรมในการปฏิบัติการพยาบาลตามการวิเคราะห์ถดถอยทุกคู่แบบ เป็นขั้นตอน..... 76
16. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ทุกคู่และสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวทำนายพฤติกรรมเพื่อปกป้องสิทธิมนุษยชนของผู้ป่วย ตามการวิเคราะห์ถดถอยทุกคู่แบบ เป็นขั้นตอน..... 78
17. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ทุกคู่ และสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวทำนายพฤติกรรมต่อผู้ร่วมงาน ตามการวิเคราะห์ถดถอยทุกคู่แบบ เป็นขั้นตอน 80
18. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ทุกคู่ และสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวทำนายพฤติกรรมเกี่ยวกับการพยาบาล ตามการวิเคราะห์ถดถอยทุกคู่แบบ เป็นขั้นตอน..... 82

ตารางที่

หน้า

19.	คำสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของคุณ และสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวทำนาย
พฤติกรรมการพัฒนาตนเองของพยาบาล ตามการวิเคราะห์ถดถอยของคุณ
แบบเป็นขั้นตอน.....	84
20.	คำสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของคุณ และสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวทำนาย
พฤติกรรมเกี่ยวกับหลักการพยาบาล ตามการวิเคราะห์ถดถอยของคุณ
แบบเป็นขั้นตอน.....	85

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย